

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**

Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ez

Datum 16 juni 2017
Betreft Aanbieding rapport 'Veehouderij en Gezondheid Omwonenden
(aanvullende studies)'

Ons kenmerk

DGAN-DAD / 17078454

Bijlage(n)

1

Geachte Voorzitter,

Hierbij bied ik u, mede namens de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), het rapport 'Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (aanvullende studies): analyse van gezondheidseffecten, risicofactoren en uitstoot van bio-aerosolen' aan.

Het rapport Veehouderij en Gezondheid Omwonenden (VGO), dat aan uw Kamer is verzonden op 7 juli 2016 (Kamerstuk 28 973, nr. 181), beschrijft onder andere dat mensen die rondom pluimveehouderijen wonen een grotere kans hebben op het oplopen van een longontsteking. In het aanvullende VGO-onderzoek is onder meer een nadere analyse van deze gegevens gemaakt. Deze bevestigen de conclusie uit het hoofdrapport uit 2016. Daarnaast zien we dat ook rondom geitenhouderijen mensen een grotere kans hebben om een longontsteking op te lopen. De onderzoekers geven hierbij aan dat de Q-koortsepidemie waarschijnlijk tijdens de vroege jaren heeft bijgedragen aan het verhoogde aantal longontstekingen. Het is echter geen verklaring van het verhoogde risico vanaf 2011. Wat deze toename wel veroorzaakt, is nog onduidelijk. "Gezien de onzekerheden rondom de oorzaken van het verhoogde risico op longontsteking rondom geitenbedrijven is eerst meer onderzoek nodig in en om geitenhouderijen naar het voorkomen van, de samenstelling van, de uitstoot van en verspreiding van (bio)-aerosolen en fijnstof, alvorens gerichte bedrijfsmaatregelen te kunnen adviseren", aldus de onderzoekers.

Wij vinden de verhoogde ziektedruk een zorgelijk signaal. Omdat de oorzaak van de ziektedruk rond geitenhouderijen onduidelijk is, zullen wij op dit punt vervolgonderzoek uit laten voeren. Gelet op de gevonden effecten lijken maatregelen noodzakelijk, maar zoals de onderzoekers aangeven, is meer inzicht nodig alvorens risicoreducerende maatregelen te kunnen treffen. Dit neemt niet weg dat het in de tussentijd van belang is dat het bevoegde gezag, bij het nemen van besluiten op het gebied van ruimtelijke ordening en, voor zover mogelijk, bij het nemen van besluiten over het verlenen van vergunningen, rekening houdt met deze zorgelijke signalen.

Daarnaast heb ik, zoals aangegeven in de brief van 1 juni 2017 (Kamerstuk 28973, nr. 191), de Gezondheidsraad om advies gevraagd, onder andere op het

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Ons kenmerk
DGAN-DAD / 17078454

punt van vervolgonderzoek, zoals in het VGO-rapport is aanbevolen. De verwachting is dat de Gezondheidsraad dit advies aan het einde van dit jaar oplevert. Het doel is een samenhangende aanpak voor vervolgonderzoek. Daarbij kunnen ook de aanvullende onderzoeksaanbevelingen uit dit meeste recente onderzoek betrokken worden. Met de start van het onderzoek naar de oorzaak van de ziektedruk rond geitenhouderijen zal evenwel eerder worden gestart.

(w.g.) Martijn van Dam
Staatssecretaris van Economische Zaken